

Feri Lainšček

PO GUTENBERGOVI ERI

Ko razmišljam o aktualnem vprašanju, lahko izhajam iz dveh na videz zelo nasprotujočih si osebnih izkušenj. Dejstvo je, da se vse do prvega razreda osnovne šole praktično nisem srečal s knjigo, zato sem prepričan, da sta me v svetove pravljичnega, mitičnega in pesniškega, ali pač besednega izročila, uvedla oče in mama, ki sta bila odlična pripovedovalca. Dejstvo je tudi, da sem se z računalnikom kot delovnim pripomočkom, pa tudi z vsemi drugimi možnostmi uporabe, ki jih je ponudil njegov razvoj, srečal že na njegovih začetkih. Sodeloval sem tudi pri mnogih spletnih eksperimentalnih in umetniških projektih, moja literarna dela pa so predstavljena v najrazličnejših elektronskih oblikah in aplikacijah. Ampak, kaj hočem s tem pravzaprav povedati? Vsekakor nočem reči, da nisem zaljubljenec v klasično knjigo, prepričan sem celo, da ta ljubezen ne bo nikoli ugasnila. Lahko pa se na podlagi lastne izkušnje morda bolj zavedam, da je klasična knjiga samo eden od nosilcev sporočila, ki je potovalo skozi čas že pred Gutenbergovo ero in bo brez dvoma potovalo tudi še potem, ko bo morda nekoč v neki prihodnosti klasična knjiga res že povsem izrinjena iz uporabe. Glede tega torej nisem prav nič zaskrbljen in se me ne loteva nikakršen strah.

Izkušnja z elektronskimi mediji in iz dneva v dan rojevajočimi se možnostmi ustvarjanja, promocije in distribucije besedil me pravzaprav spravlja v zadrego na povsem drug način, kot bi morda pričakovali. Vse bolj razvidno namreč postaja, da naša želja po učinkovitem trženju elektronskih knjig in drugih aplikacij z literarno vsebino nujno zadeva ob jezikovno oviro. Ali rečeno drugače – trg s slovenskim govornim območjem je preprosto premajhen, da bi ta reč lahko delovala. Besedila, zabeležena na nosilcih, ki omogočajo učinkovito elektronsko distribucijo in prodajo, morajo biti nujno zapisana v katerem od večjih svetovnih jezikov. Teh jezikov, ki lahko v tem kontekstu res rojevajo dobiček, pa pravzaprav sploh ni veliko. Že sosedje Italijani ali pa, recimo, Madžari bodo imeli gotovo enake težave kot mi, v tem smislu še veliko manjši Slovenci. Zato pač mirno napovem, da bodo elektronske knjige in druge aplikacije v slovenskem jeziku lahko zaživele in preživele le, če bodo deležne izdatne pomoči države. To pa seveda ni nič kaj prijazna napoved, saj je ravno slovenska država do knjige, take in drugačne, iz leta v leto vse bolj brezbrizna.

Slavko Pregl

KAJ PA, ČE ... (Nekaj kratkih replik)

V pogovore o elektronskem založništvu se je rahlo tvegano spuščati, saj se vedno od kod pojavi kakšen nov podatek, ki zaseje dvom v doslej povedano. Ker